

M. M. MUSEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-Könyvtár
Névedeknapló
1898. évi 431. sz.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21 szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 12 »
Félévre ———— 6 »
Negyedévre ———— 3 »
Egy hóra ———— 1 »
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1898.

XXVII. évfolyam, 48. szám.

Kedd, március 1.

Báró Daniel Ernő a torontáli inségeseknek.

Nagybecskerek, március 1.

Megemlítettük tegnap, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter az utakon esz-közleendő inséges munkálatokra 60.000 frtot küldött le Torontálvármegye törvényhatóságának.

Nem célunk a kereskedelmi miniszter e nagyszabású akcióját, mely az összkormány határozatán alapul, elcsépelet frázisokkal dicsérni. De kötelességünknek ismerjük: rámutatni a kereskedelmi miniszter e legújabb szép tettének kiváló horderejére, mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy az nemcsak az ország Kanaanjában kitört inség apasztására fog szolgálni, de ezer és ezer embert meg fog győzni arról, hogy az ország lakosságának sorsa oly erős kezekbe van letéve, melyek biztosan képesek vezetni a kormányt, még a körülöttük tornyosuló hullámok és a socialista vezérek támasztotta viharok közepette is.

Nem azért említjük ismételtelen a báró Daniel által bőkezűen utalványozott összeget, mert 60.000 frtot tesz ki. Nagy összeg, de nem akkora, hogy ne állana arányban az állam kasszájával. De igenis méltatjuk a miniszter ur elhatározását, mert munkát fizet vele. Nem alamizsnát ad, de munkát, és azt meg is fizeti. Ez az etikai momentum az, mely kiváló figyelmet érdemel, s melyért különös dicsőre szorul a kereskedelmi ügyek kormányzója. Mert nem egyszer volt alkalmunk meggyőződni arról, mennyire demoralizálja az alamizsna a népet. Rászoktatja a henyélésre, a dologkerülésre s még az azelőtt szorgalmas ember is így kezd gondolkodni:

— Ugyan minek dolgozzam, mikor úgy is eltartanak. Hisz inség van, s a „hatóság“ kötelessége minket eltartani.

Már az inséges napok elején Rónay Jenő főispán egyik körrendeletében a meghatározottabban hangsúlyozta, hogy a munkakeptelenek és gyermekek kivételével csak azoknak osztogassanak adományokat, kik azért ellenértéket nyújtanak. S ugyancsak ez egyedül helyes álláspontra helyezkedett a nép viszonyait alaposan ismerő miniszter, s ezért érdemli meg az ország igaz elismerését és háláját.

Mert nemcsak arról van szó, hogy néhány ezer ember élelemmel láttassék el. A német közmondás azt tartja: Müsiggang ist aller Laster Anfang, s nem igen létezik ennél igazabb közmondás. Bizony kevesebb baj volna országszerte, ha valaki rájönne, miképen kellene a népet télen foglalkoztatni. Nem ismerjük annyira a más vidékek lakóit, tehát nem tudunk róluk véleményt mondani. De azt tudjuk, hogy a torontáli nép nem romlott, nem lusta, nem dologkerülő. Szívesen dolgozik, ha van mit. Báró Daniel maga is torontáli ember, ismeri a népet, s ezért nem alamizsnát, nem könyöradományt küldött, hanem munkát.

A torontáli emberek pedig szívesen engednek a felhívásnak, készséggel mennek a dologra, követve az isteni parancsolatot, mely azt kívánja, hogy arcunk verejtékével keressük meg mindennapi kenyérünket. S báró Daniel eltalálta azt a szert, melylyel a bajokat gyógyítani lehet, midőn munkára sarkalja a népet.

Ezt az igazi államférfiu tettet kívántuk e helyen kellő világitásba helyezni.

A Zola-ügy folytatása. A La Presse szerint a barreau részéről a Zola-perből kifolyólag már vizsgálat van folyamatban egyes ügyvédek ellen.

Első sorban Demange ellen irányul a vizsgálat, mert állítólag megmutatta Laborinak a Dreyfus-dossiert,

továbbá Reinach védője, Jules Barboux ellen, mert ez Paty du Clam egy levelét, amelyben a verdikt kihirdetése napjára több tiszt számára belépti jegyet kért, állítólag Jules Aufrais ügyvédnek küldte. A levél aztán tévedésből France Aufrais-nak kezébe került, aki azt az igazságügyminiszternek adta.

Politikai hírek.

A Reichsrath összehívása. Bécsből jelentik az O. H.-nak: Báró Gautsch ma ideérkezett. — Utjának eredményéről még mit sem tudnak, de kormánykörökben meg vannak győződve arról, hogy kabinetválság a legközelebbi napokban nem fog beállni, ámbár a helyzet komolyságát tagadni nem lehet az után, hogy a prágai tartománygyűlést a németek otthagyták és hogy a kiváló német képviselők nyilatkozataikban már előre bejelentették az obstrukciót. Ezzel szemben arra utalnak, hogy a Reichsrathot mindenesetre összehívják, már csak a kísérlet kedvéért is, hátha mégis akcióképes lesz.

Szervezkedő szociálisták. Zürich, febr. 27. A svájci demokratikus párt baloldali csoportjának itt üléselő bizottsága egyhangúlag felszólította a szociálisták csoportját, hogy a szövetséggyűlés elé indítványt terjesszen a szövetségtanácsnak a néppalvaló választása és a nemzetgyűlés részarányos választása ügyében.

Tüntetés a kenyér miatt. Konstantinápoly, febr. 28. Gallipoliból érkezett hírek szerint mintegy hatszázan a hatóság ellen tüntettek a kenyér árának fölemelése miatt és föl akarták gyújtani a kormányzó épületet. Harminchat embert letartóztattak.

A „TORONTÁL“ tárczája.

Kártyavetőnő és bakfis

— Egy kis leány levele. —

Édes Szerkesztő ur!

Már megint panaszkodni jövök, de ugye meg fog hallgatni? Bizonyosan nevetnek már rajtam előre, de azért nem veszem el a bizalmamat, hisz a papával, meg a mamával ugy sem közölhetem ez újabb fájdalommat, kihez fordulnék tehát máshoz, mint a jó szerkesztő urhoz, aki engem bizonynyal nem fog megítélni, ha bevallom, hogy még csak tizenöt éves vagyok, hisz ez enyhítőbbé teszi a bűnságomat, miket a papa meg a mama háta mögött elkövetek.

Képzeld csak szerkesztő bácsi, mi történt velem? Nem is gondolhatja ön azt. Kérem tehát, hallgasson meg, mert ez szótól szóra ugy igaz, ha nem hiszi, még a szívemre is teszem a kezemet, pedig az ugyancsak lüktet ám e pillanatban, midőn győzni akarek.

Tegnap beállított hozzánk egy nagyon szép cigányasszony. Olyan szemei és fogai voltak, hogy szinte irigyeltem azokat. Ma már nem találok őt olyan szépnek, mert megcsalt a rosszlelkű. Engem megcsalni. En a papámnak az egyetlen leánya vagyok, igaz, hogy a mamuska is szeret, de az mégsem nevez „kincsének.“ Ez nagyon fáj édes szerkesztő bácsi, hogy ilyen kis kincset is rászédhet valaki. Igaz, hogy részben én is bűnös vagyok, mert hittem az ő babonájának. Igen, bácsi, a kártyavetés és babonájának lettem az áldozata, melynek fejében feláldoztam a kis ezüst medaillonomat, melyben a papuska arc-

képét hordtam, tudja, mikor még katonaruhában járt.

— Kisasszony, arányos kisasszonykám, szólt a cigányasszony, nicesed meg a kártyát, megmondom a jövődö jegyessed nevét.

Tiltakozni keztem, higgye el édes bácsi, de azért egy kicsit, de csak nagyon kicsit kíváncsi voltam, mert egyszer már megtetszett valaki, nem is mondtam még meg senkinek, de a szerkesztő bácsi olyan, mint a jó pap, még azt a bűnömöt is kivessi belőlem, amit el akarok hallgatni, legyen tehát, megmondom: „Aladár“-nak hívták. Ugye szép név? Jaj nekem ugy tetszik! Hát meg ha ismerné a bácsi, milyen kedves. Egyszer már meg is csókolta a kezemet. Nem akartam engedni, édes bácsi, el is kaptam előle, de akkor a másik kezem után nyult, arról pedig ugye nem tehetek, hogy két kezem van.

Ne féljen, folytatom, ugye a bácsi is kíváncsi. Hosszas gondolkodás után ráhagytam venni magamat, hogy meghallgassam a szépséges cigányasszonyt. Letelepdedtem vele a kertjünk egyik zugában, ahol a lombos vadszőlők megóvtak a mamuska éber tekintetétől s egész ajtótosan figyelni kezdtem a szavaira.

— Hogy hívik a kidvisedet kisasszonykám? Erre ugy elszégyeltem magamat, hogy sirni kezdtem, hisz csak a szolgálóknak van az, nekem csak ideálom lehet. Nem mertem, édes bácsi, a nevét kimondani, de így szólott:

— Csak ki vele, ki vele ösintén, mer más kip az én fáradtságom semmit sem ir!

Mit tehettem egyebet, mint fülébe sugtam ezt a gyönyörű nevet: „Aladár.“

— Na akarud e kisasszonykám, hogy kilence nap alatt jegybe járj vele?

— Istenem, nem tudom, hogy akarjam-e, hisz még csak tizenöt esztendő vagyok.

— His in mán tizenket éves koromba ásony vótám, megváltás kisasszonykám, hát ki vele a szándikkoddal, mert a kártya nagyon jót mutat, szerencsét hoz, hát akarod-e?

— Legyen hát, akarom.

— Ná hát tigyél erre a kártyára valami árny, vagy ezüst nemüt, hogy olyan igazi legyen annak a szerelme hozzád, ná ide vele, valami ezüst kanál, függő vagy gyiri, akármi.

— Jaj Istenem, félek a mamuskámtól, nem merek adni.

— Ne filj semmit kisasszonykám, his visahozsom, csak hónapig kell, mer azzal imádkozsom éjjelkor a szerencsidre.

Ekkor, bácsi, egészen kísértésbe jöttem és képzeld, az ezüst kis medaillonomat a papuska arcképével neki adtam.

Az igaz, hogy sok szépet mondott, azt is mondta, hogy Aladár kilence nap alatt jegygyűrűvel fog megajándékozni s olyan boldogok leszünk, hogy azt csak az Isten látja.

De nem lett ám igaz, édes bácsi, mert éppen ma hallottam, hogy Aladár elvesz egy igen gazdag leányt, de nem engem, pedig az nem tizenöt éves, mint én vagyok. Végtelen szomorú vagyok, édes bácsi és összetett kezeimmel kérem, legyen szives, szólítsa és kérje fel szépen az újságban a cigányasszonyt, aki engem így rászédett, hogy küldje vissza nekem legalább a papuskám arcképét, a medaillonot már megvette a mamuska, de papám nekem csak éppen egy volt s azt én többet nem kaphatok.

Mádika.

HIREK.

Tájékoztató.

Március 5. A „Délmagyarországi gépgyár részvénytársaság” közgyűlése.

Március 14. Közigazgatási bizottság ülése.

Március 28. Városi közgyűlés.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órától nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6—8 óráig.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagybecskerek városának képviselőtestülete ma délután rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya: Mezőgazdasági és munkásokról szóló törvény életbeléptetése folytán ezen ügyek ellátására egyik városi jegyző megbízása. Egyhangulag Rehá k B. a v. jegyző választotta meg.

— **A levesosztó.** A Nagybecskereken felállított levesosztó konyhára, illetve annak fenntartására folytatólag az alábbi adományok folytak be, melyekért a nemesszövület adakozóknak ezuttal őszinte köszönetemet nyilvánítom:

Torontálvármegye központi segélybizottsága	300 frt — kr.
Nagybecskereki Népbank	50 frt — kr.
Összesen	350 frt — kr.
Hozzáadva ehhez az eddig befolyt	1464 frt 16 krt
mutatkozik mint adomány	1814 frt 16 kr.
Levonva ebből az eddig kifizetett	786 frt 27 krt
marad rendelkezésre	1027 frt 89 kr.

Kelt Nagybecskereken, 1898. február hó 28-án.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

— **Választások.** Antalfalváról írják lapunknak: Az antalfalvai járásban a községi előjáróságok választásai f. év február hó 26-án fejezték be. Sokan azt hitték, hogy a jobb életmód hoz szokott, de a mostoha évek beálltával nélkülözések megpróbáltatásaival küzdő lakosság az ez ideai választások iránt nem is fog érdeklődni, azonban az experientia docet szerint nem így történt, mert a nép meleg érdeklődéssel, hol ki sebb, hol nagyobb számmal a választásoknál megjelent. Mintha a járás polyglott polyconfessionális községeinek lakosait azon közös szellem vezette volna az urnához; „hogy mi mindnyájan édes magyar hazánk honpolgárai és mindnyájan dicő vármegyénk egyenjogú s köteleességű harcosai vagyunk;” a megejtett választások tehát önkéntességben, harmoniában, közmegegyezésre s egész járásban folytak le. Ezen eredmény a járás minden — az ez iránt érdeklődő lakosának szívét — különösen a mai kritikus és mozgalmás időkben — örömmel tölti be, és azon erős, tiszta, senki által kétségbe nem vonható meggyőződés nyilvánítására készült, hogy a választásokat vezető járási főszolgabíró Szávits Gerő, ki a járásban ez idén először teljesített ilyen nemű és nagy horderejű officiumot, a választásoknál és körülményeknél, tiszta igazság, érzettel járt el, és úgy a törvények intenióit, valamint a községek felvirágztatását és a megválasztandók kipróbált hazafias érzelmeit, egyénimoralis alapját s törekvéseit tekintetbe venni soha el nem mulasztotta. Tagadhatlan, hogy a járás politikai vezetőjének universalis genienak kellene lenni, ha a járás minden lakosának tetszését öhajtaná megnyerni, mert hiszen jól tudjuk, hogy: „quot capita, tot sensus”, azonban ne feledjük el azt, hogy a járás politikai vezetőjének sikerei nem csupán az irászatnál, sem pedig a szónoki bőbevezetésben, vagy a „sic volo, sic jubeo” szerinti hatalmas intézkedésekben, hanem a vezetésre bizott nép jogos, igazságos postulatumainak magánérdek nélkül való keresztülvitelében is tündökölnek.

— **Selyemgyár Pancsován.** Említettük annak idején, hogy Pancsova városa az ott alapítandó selyemgyár részére megszavazott 60.000 frtot. Ezt az összeget azonban csak oly feltétel alatt volt hajlandó az államnak rendelkezésére bocsátani, ha a kincstár képviselője beleegyezik abba, hogy amennyiben a gyár ideiglenesen szünetel, a város visszakapja a felajánlott összeget, a telekért pedig négyeszméterenként 2 frtot térít meg neki az állam. Ezeket a feltételeket a kincstár természetesen nem fogadhatta el s így a városnak újból kellett határozni. A tegnapi közgyűlés, melyen Rónay Jenő főispán elnökelt, igen záros volt. A polgárság azon része, mely nem keresett nemzetiségi ellentéteket (ebben az esetben valóban kómiikus csak beszélni is efféle ellentétekről), hiába emlegette, hogy a gyárnak munkásai 70—80 ezer forintot fognak Pancsován elköltetni; hogy az állam a tőke 3% át garantálja; hogy a gyár kereseti

adót fizet, a miből a városnak a pótdó címén ismét van jövedelme, hiába, a bizottsági tagok egy jó része nem volt kapacitálható s a hosszú és elkeseredett vitának csak a szavazás vetett véget. Ez azonban a magyar-német párt fényes győzelmével végződött, a mennyiben a közgyűlés 37 szavazattal 21 ellenében kimondta, hogy nem ragaszkodik a fent érintett két feltételhez.

— **A tisztviselő-egylet tisztújítása.** A nagybecskereki tisztviselő-egylet vasárnap tartotta élénk érdeklődés mellett tisztújító közgyűlését. Elnök lett 60 szótöbbséggel Rigó István tb. megyei főjegyző. Igazgatósági rendes tagok a következők: Rigó István, Edenburg Lajos, Filkovich Boldizsár, dr. Kis János 3—3 évre, Nónay Pál 1 évre, Sándor József 2 évre, Hauszladen Mátyás 1 évre, Jóga Mihály 2 évre, Mittermayer Imre 1 évre. Igazgatósági póttagok: Ládai Kálmán, Szilágyi Albert és Fuchs István. Felügyelő bizottsági tagoknak először megválasztották Braun Vilmost és Herr Ödönt. Ezek leköszöntek, mire Rottenberg Jakab és Láng Ferenc választottak meg. Rottenberg szintén leköszönt s így Grünfelder Antal lépett helyébe, míg póttag Speek János lett.

— **Népies felolvasások.** A mezei munkásokra vonatkozó 1898. évi II. t. cz. re vonatkozólag a vármegye alispánja leirt a városhoz, hogy ismertesse a törvényt, annak üdvét, hasznát a nép előtt. Az első felolvasást vasárnap tartotta meg Rehá k Béla városi jegyző magyar nyelven Felső Muzslyán. Az előadásra, a melyet az iskolai helyiségben tartottak meg, mintegy ötszáz főnyi néptömeg gyűlt össze, köztük több asszony, a mely nagy figyelemmel és meglepődéssel hallgatta Rehá k népszerű ismertetését.

Általában el lehet mondani, hogy a muzslyaiaknál okosabb, józanabb nép kevés van a vármegyében, de még az országban is. Jellemző erre nézve az a kijelentés, melyet egyik őszbecsavarodott hajú muzslyai tett:

— Valamennyi euclista mind istentagadó; azt mondják, hogy ők dolgoznak, tehát az ő érdemük az istenáldás, a termés. Hiszen ez a legnagyobb káromkodás, mert ha az Isten nem segít, hát áldás sincsen.

Erdekes epizód játszódott le az előadás után. Bejön Rehá khoz néhány ember és azt kérdezik, benne van-e a törvényben, hogy mennyi napszámot kapnak majd? Rehá k kijelentette, hogy az szabad egyesség útján történik. Ha olcsóbbért akar menni, mehet, de kényszeríteni nem bírja senki őket, ha csak nem egyeznek meg előzőleg formálisan.

Az egyik atyafi erre megvakarja a fejét s nagy fontolgatás után kimondja a szót:

— Nem lehetne, instálom, beletenni abba a törvénybe, hogy aratás idején legalább 5 frt legyen a napszámunk?

Mikor pedig Rehá k újból megmagyarázta nekik, hogy tizet is kaphatnak, ha kiköti a szerződés, mentegetőzve szóltak:

— No mán csak úgy gondoltuk.

— **Borzalmas tűzhalál.** Hajmeresztő szerencsétlenség áldozata lett Melenczén szombat este Kagyalin Koszta odaváló lakos két gyermeke és pedig a 4 éves Emil és 2 éves Katica, kiket szüleik felügyelet nélkül hagyták otthon. Míg az apjuk bejött a vásárra Nagybecskerekre, addig anyjuk a szomszédba ment egy kis trécselésre és a gyermekeket a bubos kemence mellé rakta. A gyermekek megunva a sok várakozást, játékszer után néztek s e célra alkalmasnak tetszett nekik a szoba asztalán heverő gyújtó, melylyel addig-addig játszottak, míg az égő gyújtótól ruhájuk meggyulladt. A két gyermek hirtelen egy láng lett s rémes kiáltásba tört ki, mire az utcán járók elkövetésükre siettek. Letépték róluk az égő ruhát, de már késő volt, mert a gyermekek iszonyu kínok között nemsokára kiadták lelküket. A vásárról hazatérő apa csak az elszenesedett kis hulláscsákát találta, mert neje is időközben félelme által kergetve a háztól megszökött. Az ügy vizsgálására Szilágyi Lajos kir. törvényszéki bíró, dr. Fialowszki Béla

kir. törvényszéki orvossal a községbe rándult. A községben általános a részvétel az elszerecséltenedett gyermekek iránt.

— **Szelő-estély.** Tegnapalott folyt le kasszinóban a nagybecskereki szerb egyházi dalárda által rendezett és táncol egybekötött Szelő-estély. Az estélyen Matejovszky Ferenc karmester vezénylete alatt a dalárda több dalt énekelt, Hornung kisasszony pedig zongorajátékával tűntette ki magát. A rendezőség a következő jelen volt hölgyek névsorát bocsátotta társaságunkra. **Asszonyok:** Szerdics Györgyné, Grcitsné, Hornung Péterné, Kirtyanekziné, Lukits Jánosné, Michajlovits Milánné, Milin Milánné, Mircsné, Nagyvinzsky Savetozárné, Neofitoritáné, Popovits Assané, Peczi Popovits Sándorné, Panits Danilóné, Raschané, Rádics Milánné, Stojkovits Györgyné, Szmederevácz Jánosné, Stanisávlyevits Józsefné, Stefanovitané, Stakits Zsáróné, Tanazevitané, Vilovskyné és Zavisits Jozsné. **Leányok:** Bogojevits nővérek, Blasch nővérek, Golobro Srdics, Grcits, Grujin, Dobroszavlyev, Djokov, Djakovits (Belgrádból), Hornung, Kirtyanszky Danitza, Kirtyanszky Mária, Rádits nővérek, Lukits, Mateits Olga, Mateits Milena, Michajlovics nővérek, Mircs nővérek, Mirkov, Nikiforovits, Peczi Popovits nővérek, Popovits Jelena, Popovits Szaveta, Popovits (Kevi Szőlős), Petrovits, Patkov nővérek, Poits nővérek, Rascha, Resits, Szmederevat, Turinszky, Vilovszky Mária.

— **A vidéki hírlapírók az operában.** Nevezetes esemény lesz ez az országosan szeretettel pártolt Vidéki Hírlapíró Szövetség még fiatal, de már is sok szépet tartalmazó krónikájában. Az ország első dalmü intézete egy estére rendelkezésére áll a Szövetségnek és a művésznők és művészek, valamint az összes szereplő személyzet a legszebb és legönzotelenebb áldozatkészséggel adják ezen estére a művésztűköt a Vidéki Hírlapírók Szövetségének humánus céljaira. Közel van már egészen az ünnepi esemény, mely egyébként rendkívüli is lesz, mert az opera művésztárgjai — operettet adnak elő: Angot, ezt a csodaszép, vidám muzsikájú zeneművet. Az előadás napja, amint utóbb megállapították, március 4. Budapesten már nagy érdeklődés nyilvánul az operai operette-előadás iránt. Ez természetesen. Azonban ezuttal a vidék is nagyban érdeklődik, úgy írják, hogy számos nagyobb városból számos család társaságokba szervezkedve megy fel Budapestre a március 4-iki operai Angot-előadásra. Dacára az előadás ünnepélyességének és a darab költséges kiállításának, az árakat nem emelték fel. Az Operaház rendező helyárai mellett válthat bárki jegyet, akár előre is a nagyérdemű előadásra. Meg kell még a legnagyobb elismeréssel említeni, hogy a Szövetség ezen ügyében az Operaház kitűnő vezetői részéről a legszivesebb előzékenységekben részesült. Ugy a kormánybiztos, mint az opera igazgatója meleg jóakarattal segítik a Szövetségi előadást sikerhez.

— **Nyilvános köszönet.** A nagybecskereki népbank a helybeli kereskedő ifjak egyletének 10 frtot adományozott, a mely adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Betörés a zsinagógába.** Pancsováról írják, hogy a napokban ismeretlen tettesek belopóztak a zsinagógába és felfeszítették az összes perselyeket. A kár nem tetemes, de azért a rendőrség már nyomában van a tetteseknek.

— **Sonkalopások.** Nagyszentmiklósról írja levelezőnk: Ennek az esztendőnek legkevésbébb poétikus része az éhség, a mely nem ismer határt; a míg előző esztendőben egy egy jó kis füstöltfélé fajta ellopása méltó szenzációt keltett, az idén napirenden van s a ki erős lakat alatt nem tartja, biz ütheti a nyomát. Német- és Szerb-Nagyszentmiklóson több hasonló eset fordult elő utóbb; egy helyütt mintegy 16 sonkát, máshelyt meg ép csak 5 sonkából 3-at loptak, azonkívül természetesen hol megfélezték, hol pedig, hogy nyoma se maradjon, elemelték az egyéb füstölt jószágokat.

— **Párviadal vétsége** miatt állottak f. hó 24 én Dr. Kallós Sámuel és Dr. Várnay Imre zsombolyai ügyvédek a n.-kikindai kir. törvényszék büntető tanácsa előtt, mely mindkét vádlottat a büntető törvénykönyv 283. §-ába ütköző párviadal vétsége miatt 8—8 napi államfogházbüntetésre ítélte.

— **Színészek nyomora.** Az „O. H.” írja: A nagy halak megessik a kis halakat, a nagyobb vidéki társulatok tönkreteszik a kisebb vándor-truppokot, melyeknek tagjai nyomorognak és elszűnnek, szegényekre a magyar művészetnek. Peterdi Sándor színiigazgató társulata is szétrobbant; tagjai elszűnve, inséggel küzdenek. Ennek a truppnak egy hölgytagja Kolozsvárra vetődött s kis leányával együtt a legnagyobb

nyomorba jutott; a szerencsétlen, ártatlan gyermek házról-házra járt-kelt, hogy beteg édes anyjának megszerezze a mindennapi kenyeret. Most a kolozsvári lapok szerkesztői gyűjtést rendeznek az inségbe jutott színészesalád számára. Valóban itt lenne az ideje, hogy ilyen és hasonló szegényes esetek által ne kompromittálják a vidéki színészetet.

Irodalom és művészet.

— **Lotz Károly ünneplése.** Rendkívül nagy és előkelő társaság, a magyar társadalom színe java gyűlt egybe vasárnap este az iparművészeti palotában, a magyar építészeti e legújabb remekében, hogy megünnepelje Lotz Károly festőművészt, 50 éves festői jubileuma alkalmából. Az ünnepély igen fényesen folyt le. Ott voltak Darányi Ignác és Wlassits Gyula miniszterek, gróf Goluchovszky Agenor közös külügyminiszter, számos képviselő, közéletünk minden rendbeli előkelőségei és főleg tömérdek művész. Az ünnepély védnököt Izabella főhercegnőt gróf Battyány Tivadarné képviselte, ki gyönyörűen feldisznított díszsátorban foglalt helyet. Az ünnepélyt Feszy Árpád nyitotta meg, méltatva annak szép jelentőségét. — A küldöttség által meghívott mestert a frenetikus táps és éljenvihar lecsillapulta után a magyar képművészek küldöttsége üdvözölte, átnyújtván neki ajándékát, egy remek kivitelű albumot, számtalan előkelő művész aláírásával. Ezután a különféle küldöttségek hosszú sora üdvözölte az ünneplést, legutoljára, hölgy tiszteletű, kik egy-egy virágzállal fejezték ki sympathiájukat a mester iránt, ki mindannyiszor könyezig meghatva mondott köszönetet a ki tüntetését. A hivatalos program lezajlása után megkezdődött a tánc, mely reggelig tartott.

— **Földrajz a torontálmezei elemi iskolák III. és IV. osztálya számára** címen Pancsován egy tankönyv jelent meg, melynek szerzője Geeser Béla. Szerző a könyvön nem tette ki teljes címét, de az elfogulatlan bíráló mélyebben bepillantva eszen műbe, csakhamar azon meggyőződésre jut, hogy szerző még aligha működött gyakorlatilag azon elemi osztályokban, a melyek számára e kis tankönyvet megírta. Legalább is arra vall a könyv első, Torontál vármegyét tárgyaló részének nagy terjedelme, jobban mondvá terjengőssége, mely meglehetősen tájékozatlanságot árul el arra nézve, mennyi dolgozható fel az elemi iskola III. osztályában földrajzról. Tájékozatlanságra vall, annyival is inkább, minthogy szerző — mint azt az előszóban kifejti — a nem magyar ajku és tan nyelvű iskolák számára írta meg művecskéjét. Eltekintve attól, hogy teljesen szükségtelen a legtöbb kisközégnél felvenni a lakosok számát, mely egyébként ugyis folyton változik, egyáltalán fölösleges számos községnél felsorolni azt, hogy lakói földműveléssel, állat és méhtenyésztéssel, dohány és szőlőműveléssel foglalkoznak, holott ezt ugye az valameny torontálmezei községe egyformán rá lehet fogni. Es már éppenséggel meg nem magyarázható, mitől jó Franzfeld községénél különösen kiemelni, hogy van gőshalma, takarékpénztára, olvasóköre, dalgylete, jó iskolája (a hol szerző szerint szorgalmasan tanulják a magyar nyelvet, mintha a többi torontáli községeknek talán éppen Franzfeld példáján kellene busdulniok), a mely dolgokat minden jóra való német községben fel lehet találni. Ropant paedagogiai becsezel bir a nebulókra nézve annak felemlítése is, hogy az utóbb említett helyen löversenyeket is rendeznek. Szerző azonkívül lelkiismeretesen felemlíti Lajosfalva 18 és Petrovosszellő még számosabb kutját, melyek lovakkal húzzák a vizet, meggyőzőleg mesél Bánlak nagyzerü káposzta- és Bocsár nagyobb-szabású szőlőtermeléséről, és végül el nem mulasztja kijelenteni, hogy Carepaján a templom és iskola a falu közepén van. A könyv egyik nagy hibája az is, hogy utaztatási modorban van megírva. Mert — dacára hogy a legújabb sokan felkapták — ezen modornak csak inkább ugy van didaktikai beose, ha a tanuló azt a térképen maga folytatja különféle irányban, mintha a tankönyvben jelzett módon és irányban bemagolja. Fordulnak elő a könyvben több helyen helytelen fogalom meghatározások és tárgyi tévedések is. Mint pl. a középületekről szólva, szerző azokat úgy definiálja, hogy „a középületekben nem lak-

nak.“ Továbbá: „minden járásban van járás-bíróság.“ (Torontálban pl. a perjamosi, bánlaki és párdányiban véletlenül nincs.) Végre Pancsova határáról beszéve, ezeket mondja: „A határ némely része sziklából, kövekből áll. (Nemde a pancsovai határköveket gondolja?) stb. A mily terjedelmes az első rész ép, oly szűken van a negyedik osztály anyaga feldolgozva. Így hogy példát említsünk, Bácsmegeyében Zenta, Baja még névleg nincsenek felvéve, de mint említésre méltók felsoroltnak a Strigy, Görgény, Borsa, Nyárad stb. folyók, melyek létezéséről még sok felnőtt intelligens ember sem tud. — Szerző végül a tanulás megkönnyítése céljából ajánlja a könyvhöz csatolt német, szerb, tót, román szótárát, ami pedig már osakugyan paedagogiai baklövés. Az elemi iskolai tanulóknak nem szótárból, hanem élő beszédgyakorlatokból kell magyarul tanulnia; a feladott leckét pedig oly alaposan kell az iskolában megértetni, hogy a tanuló ne szoruljon szótárra. — Mindezen felsorolt fogyatkozásai mellett e tankönyv megfelelő főbb vonásaiban a miniszteri tantervnek, helyes magyarsággal és az illető osztályok ifjúságának fejlettségi fokához mérten van megírva. Azért egy praktikus tanító kezében, aki a fennebb felsorolt hibákat észrevenni és mellőzni tudja, használható is annyival inkább, mivel megyénkről még eddig alig jelent meg magyar nyelven megírt hasonnemű munka. A könyv megrendelhető Wittgischlager Károlynál Pancsován, ára 30 kr.

— **Színészet.** Versceről írják: Galtz brassói német színtársulata játszik jelenleg városunkban a közönség elég jó érdeklődése mellett. Eddig-él még csak vigjátékokat és boházatokat adtak elő, Rakovits bécsi színész vendégszereplése mellett, ígérnek azonban operettet is. A zenét Keller helybéli karmester városi zenekara szolgáltatja.

— **Népoktatási teendők** határidő jegyzéke a címe azon könyvnek, melyet dr. Szabó Mihály Alsó-Fehérmegye kir. t. tanfelügyelője az érvényben levő törvények, szabályrendeletek és utasítások alapján összeállított. A népoktatásügyi adminisztratív eljárás az 1868. évi XXXVIII. t. c. megalkotása óta oly rohamos fejlődésnek indult, hogy a törvények és rendeletek tömkegében eligazodni, az azokban kijelölt különféle tanügyi teendőket és ezek határidőit emlékezetben tartani teljes lehetetlen. E bajon segíteni óhajtván, a szóban forgó munka, naptárszerűleg mintegy emlékeztető gyanánt sorolja fel az összes népoktatásügyi teendőket s így a tanügyi adminisztrációval foglalkozóknak ép úgy mint a tanítóknak egyöntetű és pontos eljárás szempontjából kimerítő és megbízható utba-igazításul szolgál. A könyv ára 1 frt. E könyvben minden tétel után zárójel közé jegyzett rendeletek, törvények stb. feltalálhatók ugyanezen szerző „Tanítók jogai és kötelei- ségei“ és „Népoktatásügyi közs. közigazgatás“ című munkáiban. Ez utóbbiak közül az elsőnek 2 frt 60 kr., a másodiknak 2 frt 20 kr. az ára. A kettő együtt 4 frtért, a „Népoktatásügyi teendők határidőjegyzékével“ együtt pedig 5 frtért rendelhető meg Nagy-Enyeden a szerzőnél, dr. Szabó Mihály kir. tanácsos, tanfelügyelőnél.

Inség Torontálmezeiben.

Nagybecskerek, március 1.

A torontálmezei inségek részére a központi segélyző bizottság címe alatt újabban a következő adományok érkeztek:

A három jótékony nőegylet által február hó 19-én rendezett művészeti estély tiszta jövedelmének kétharmada 220 frt 87 kr.

Dr. Fialowszky Béla 5 frt.

Patics András szentmise alkalmából gyűjtése (Szerb-Csanád) 3 frt 06 kr.

Dr. Varró Ignác, a nagyikikindai izraelita nőegylet elnöke 15 frt.

Vuchetich N. jegyző gyűjtőívén (Perlasz): Perlaszi járási takarékpénztár részvénytársaság 10 frt, Perlaszi új takarékszövetkezet 2 frt, Vuchetich Fritzi, Illics György, Török Lajos, Nenadovits Velimir, Vuchetich Hollósy Etelka, Mudris Márk, Suvak Jakab 1—1 frt, perlaszi kir. járásbíróság 1 frt 85 kr. Popovics Konstantin 70 kr, Gyorgyevics Milán, Illics Demeter, dr. Kresztics Sebő, Demetrovics, Kolpaszky,

Grosz József, Hirsch Lipót, Steiner Mihály, Vuchetich Dóra, Vuchetich Sárika, Graznek Ferenc, Jovanov Milos, Boskov Simon, Kleinfelder Péter, Habanek József 50—50 kr, Weinhardt Ignác 20 kr, egyéb gyűjtés 20 frt 55 kr, összesen 29 frt 25 kr.

Összesen . . . 273 frt 18 kr.

Hozzáadva az eddigi bevételt 23440 frt 94 kr.

Együtt . . . 23714 frt 12 kr.

Az eddig feltüntetett kiadás . 18236 frt 28 kr.

A központi főszolgabírónak

újabb kiadatott . . . . . 700 frt — kr.

Nagybecskerek város polgár-

mesterének újabb kiadatott 300 frt — kr.

Összes kiadás . . . 19236 frt 28 kr.

Levonva a kiadást a bevételből,

marad készpénz . . . . . 4477 frt 84 kr.

N. Becskerek, 1898. évi március hó 1 én.

A központi segélyező bizottság.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése március 1.)

Budapest, március 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén báró Bánffy miniszterelnök benyújtotta a boszniai vasutak építéséről szóló törvényjavaslatot. A Ház folytatta ezután az igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalását. Miután az első cím feletti vita végét ért,

Erdély miniszter foglalkozott a jobb oldal folytonos helyeslése mellett azokkal a kifogásokkal, melyeket az ellenzék hozott fel a köteles lappeldányok ellen. A miniszter nem teheti magáévá Emmer Kornél nézetét, mert meggyőződése szerint az 1848-as sajtótörvény nincs megsértve. Foglalkozik azonban a sajtótörvény modernizálásának eszméjével, mert a legutóbbi szokások szerint olyanok kerülnek az esküdtsek elé, kiknek toll sem volt a kezükben. (Hosszantartó éljenzés)

A sajtóügyi viszonyok kérdésének rendezése akuttá vált; az új sajtótörvény szerkesztésével egy újságíró van megbízva. Egyebekben szóló elfogadja Emmer javaslatát, mely elismeri a miniszteri rendeleteknek a törvényhez való simulását, de egyszermind rámutat arra is, hogy az 1848-iki törvény a mai viszonyok közt ki nem elégíthet s a jövőben várható nagy szocialis küzdelmek mellett végképpen elfog avulni.

Beszéde folyamán kijelenti a miniszter, hogy ugy az új szövetkezeti törvény, mint a büntetőreformjáról szóló javaslatokat nemsokára be fogja terjeszteni.

Végül kijelenti, hogy munkálkodásában s különösen a kodifikáció terén nagy elődei utján kíván haladni. (Nagy tetszés a jobb oldalon.)

A Ház ezután megszavazta a tételt és Emmer rezolúcióját.

Daniel Ernő kitüntetése.

Budapest, március 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ó Felsége báró Daniel Ernő kereskedelemügyi minisztert a vas-koronarend I. osztályú lovagjává nevezte ki. A kitüntetést a hivatalos lap holnapi száma hozza.

A tőzsdéről.

Budapest, márc. 1. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv lanyha, forgalom 12.000 mm. az árak csöndesek, de szilárdak. Kötöttett: Rózsa tavaszra . . . . . 9-18— 9-20 Buza márcz-április . . . . . 12-10—12-14 Tengeri május-junius . . . . . 5-41— 5-42 Zab . . . . . 6-54— 6-56

A szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb,
teljesen ártalmatlan vegytiszta és zsírtmentes készítmény az

„Iren-Créme“

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szünteti a szeplőt, májfoltot, pörpöcsöt, pattanást, bőrtörést (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arcszínt kölcsönöz.
Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arcon levő ráncokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas az

Iren-Créme.

Ha az arcot naponként Iren-Crémevel masszírozzuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arctisztatlanságok tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendeltenségek, melyeket öregség, gondok betegség stb. okoztak. Úgyiszer a nap és szél befolyása ellen, napal is használható

Egy tégely Iren-Créme 50 kr.

Iren-hölgypor 60 kr.

Iren-szappan 40 kr.

Benkovich-féle hajregulátor, az ősz hajnak eredeti színét adja vissza, ára 50 kr.

Kossuth-bajuszpedró, déleleg, szép bajusz nevelésére, 1 dohoz 20 kr.

BENKOVICH MIHÁLY,

198-10.4 Nagybecskerek, Mellencel-ut.

Bel- és külső gyógyászati és higiénikus különlegességek, készletek, toltette-cikkek raktára.

3 Iren felüli rendelések bérmentve küldetnek.

A Dr. EGGER-féle
Injectio Hamamelis Virginica

a leghatásosabb külső (befecskendezés) férfiak és nőknél, új és idült folyások, valamint csőbántalmak orvoslására. A Hamamelis Virginica tropicus növény rendkívüli hatása a nyákhártyára orvosilag már régen el van ismerve, úgy hogy ezen különben is szerencsés összetételű Injectio ennek köszönheti gyógyerejét. 2-3 üveg használata a legmakacsabb bajt tetemesen javítja, illetve meggyógyítja.

Egy üveg ára 70 kr., a pénz előleges beküldése mellett postán bérmentve: 1 üveg 1 frt 05 kr., 2 üveg 1 frt 75 kr., 3 üveg 2 frt 45 kr. 13/b-24.12

Főraktár:

Gyógyszertár a „Nádor“-hoz

BUDAPEST, VI., Váci-körút 17.

1318. szám. kig. 1898.

223-1.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye antalfalvai járáshoz tartozó Oppova községnél a segédjegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 500 frt évi fizetés, két öl tűzifa élvezete van egybekötve.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy képességeiket, eddigi alkalmazásukat és nyelvismereteiket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket folyó évi március hó 25 ik napjáig hozzám terjesszék be; mert a később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kelt Antalfalván, 1898. évi február hó 22 én.

Szávits Gerő,
főszolgabíró.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

1131. élv. szám. 1898.

232-1.1

9866. szám ki. 1898.

Torontálmegye alispánjától.

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Szazsán Arkádia szerb-szent-mártoni lakos végrehajtónak, Kordin Steva szerb-ittebei lakos végrehajtást szenvedő elleni 449 frt 50 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Szerb-Ittebe közeégi 1134 sz. tjkvben 1076-1077/a hrsz. a. felvett 559. ö. i. számú ház 300 □-öl beltelekkel, tehát a végrehajtáson kívül álló társtulajdonosok Domaretov Tósa, Domaretov Iva, Domaretov Száva jutaléka is 400 frt kikiáltási árban 1898. évi május 2-dik napjának d. e. 10 órájkor Szerb-Ittebe községhezánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10%-át, vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított a az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 17. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átiszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. trvszék tilkkönyvi irattárában a Szerb-Ittebe község előljároságánál megtekinthetők.

Kelt N.-Becsckereken, a kir. trvszék mint tkvi hatóságnál, 1898. évi január hó 29-ik napján.

Kiss,
kir. trvszéki bíró.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Becsckerek r. t. városnál elhalozás folytán üresedésbe jött évi 600 frt fizetés és 120 frt lakbérrel javadal-mazott városi sornoki állásnak választás utján leendő betöltésére pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. értelmében jelzett minősítését igazoló bizonyítvánnyal felszerelt és eddigi működésüket, nyelvismeretüket, erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányaik, a közszolgálatban levő felettes hatóságai útján, folyó évi márczius hó 5. napjáig hozzám terjesszék be, mivel az ezen határidő után beérkező kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

N.-Becsckereken, 1898. évi február hó 18-án.

Dr. Dellimanics,
alispán.

231-2.2

123. tan/2728. ki. 898.

222-3.1

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Becsckerek r. t. város határában mintegy 12000 holdnyi területen levő közös mezei dülő utaknak a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszternek 69909 VII. 896. számú magas rendelete értelmében eszközözendő helyreállítására ezennel pályázatot hirdetek.

A vállalkozni szándékozók felhívotnak, hogy a város mérnöki hivatalánál megszerezhető adatok és feltételek ismereténél és elfogadásának nyilvánítása mellett zárt ajánlataikat 1898. évi márczius hó 31-ig annyival inkább alólirottán bejuttatni el ne mulasszák, mert a később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt N.-Becsckereken, 1898. évi február hó 10-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Kárpitos műhely.

Első nagybecskereki temetkezési vállalat

KEKS & SCHALLER

Hunyady- (Fő-) utca 619. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek különös figyelmébe ajánlani, hogy temetkezési vállalatunkat egészen ujonnan rendeztük be, és pedig:

diszes ezüstös üvegkocsi

8 angyallal diszesen diszítve, hozzá alkalmas ezüstös disz-egyenruhával, továbbá

diszes gyermektemetkezési üvegkocsi

ezüsttel gazdagon diszítve, hozzá alkalmas ezüstös kék egyenruha.

Gyönyörű disztemetkezési kocsi

oszlopokkal, gazdagon diszítve, 4 angyallal, továbbá

diszes koszorukocsi stb. stb.

Ravatal felállítása kívánatra a legelegánsabbtól a legegyszerűbbig a legpontosabban és a legolcsóbban eszközöltetik.

Továbbá ajánljuk régi jó hirnévnek örvendő

butor-raktárunkat.

Raktárt tartunk mindenféle butorból, tükör és képekből a legfinomabb kivitel és a legolcsóbb áron.

Zászlók a legfinomabbtól a legegyszerűbbig.

Javítások

kárpitos és asztalos munkákról gyorsan és olcsón eszközöltetnek; lakószobák és üzlethelyiségek tapetirorása elvállaltatik és a legelegánsabban eszközöltetik.

Pontos kiszolgálás.